

Väkivallan uhka työssä

Väkivalta tai sen uhka työpaikalla voi vaikuttaa merkittävästi työntekijän hyvinvointiin, jaksamiseen ja työkykyyn. Työturvallisuuslaki lähtee siitä, että väkivalta työssä pyritään estämään ennakolta. Väkivallan uhan hallinta on osa työpaikan turvallisuutta ja se on jatkuvaa toimintaa.

Väkivalta voi ilmetä uhkaavana käytöksenä, ahdisteluna ja pelotteluna tai fyysisenä väkivaltana, kuten kiinnipitämisenä, huitomisena, lyömisenä, potkimisena tai ääritapauksessa aseiden käyttönä. Väkivaltaa voi esiintyä yllättäen.

Tiettyillä toimialoilla väkivaltatilanteiden kohtaaminen kuuluu työnkuvaan. Esimerkiksi poliisin, vartijan ja mielisairaanhoitajan ammattiin liittyy väkivaltaisesti käyttäytyvien henkilöiden käsittely. Toisilla toimialoilla väkivallan kohtamiseen ei välttämättä ole valmiuksia.

Väkivalta ja sen uhka on keskimääräistä korkeampi turvallisuustoimialoilla ja terveydenhoitoalan potilastyössä sekä sosiaalialan asiakastyössä, hotelli- ja ravintola-alalla, kuljetusalalla, kasvatusta ja opetusalailla sekä kaupanalalla.

Väkivallan uhka arvioitava

Työnantajan tulee tunnistaa ja selvittää työhön liittyvä väkivallan uhka ja arvioida onko väkivallan uhka ilmeinen. Väkivallan uhan arviointiin on työpaikan käyttöön soveltuvia tarkistuslistoja, esimerkiksi työsuojeluhallinnon [Väkivallan uhka työssä -oppaan](#) liitteenä.

Työnantaja ja henkilöstö yhdessä arvioivat ja selvittävät työpaikan väkivaltavaarat.

Väkivaltatilanteiden ehkäisy ennakolta

Työpaikoilla, joilla väkivallan uhka on ilmeinen, työ on järjestettävä siten, että väkivaltatilanteet estetään mahdollisuuksien mukaan ennakolta. Tällöin työpaikalla on oltava asianmukaiset turvajärjestelyt tai turvallisuuslaitteet ja mahdollisuus avun hälyttämiseen. Lisäksi työpaikalla on oltava kirjalliset toimintaohjeet väkivaltatilanteiden varalta ja työntekijät on perehdytettävä, jotta työ voidaan tehdä turvallisesti.

Turvallisella työpaikalla henkilökohtaisen suojautumisen tarpeet on otettu huomioon. Kiinteissä työpisteissä ja toimistohuoneissa tapahtuvassa asiakastyössä on hyvä olla varapoistumistie. Työympäristön suunnittelussa otetaan huomioon kaluste- ja laitesijoittelun,

näkyvyyden ja poistumisteiden vaikutus turvallisuuteen. Työpisteen tulee olla suunniteltu niin, että yllättävä fyysinen kontakti työntekijään on mahdollisuuksien mukaan estetty.

Väkivaltatilanteen jälkeen

Työpaikalle tulisi luoda jälkipuinti- ja hoitojärjestelmä väkivallan kohteeksi joutuneille tai uhkatilanteissa olleille työntekijöille. Jälkipuinti olisi aloitettava viimeistään 1–2 vuorokauden kuluttua tapahtuneesta.

Työpaikalle tulee järjestää väkivaltatilanteiden kirjallinen seuranta. Työnantajan on ilmoitettava työsuojeluviranomaiselle kuoleman tai vaikean vamman aiheuttaneesta työtapaturmasta.

Käytännön neuvoja työpaikalle

Työnantaja:

- Järjestä työympäristö turvallisesti
- Testaa turvallisuusjärjestelyjen ja avun saannin toimivuus säännöllisesti
- Laadi selkeät menettelytapaohjeet
- Perehdytä ja opasta henkilöstöä uhkatilanteiden välttämiseksi ja selviytymään uhkatilanteissa
- Valvo, että annettuja ohjeita noudatetaan
- Ei yksintyöskentelyä jos väkivallan uhka on ilmeinen
- Varmista avunsaannin toimivuus yksintyöskentelyssä
- Luo väkivalta- ja uhkatilanteiden varalle jälkipuinti- ja hoitojärjestelmä sekä seurantamenettely.

Työntekijä:

- Perehdy menettelytapaohjeisiin ja harjoittele vaaratilanteissa toimimista ennakolta, noudata ohjeita
- Ilmoita puutteista turvallisuusjärjestelyissä ja avun saannin toimivuudessa
- Raportoi väkivalta- ja uhkatilanteista aina esimiehelle ja työsuojeluvaltuutetulle.

Lisätietoja

[Väkivallan uhka työssä \(pdf 189 kt\)](#). Työsuojeluhallinto. Työsuojeluoppaita ja -ohjeita 46. 2010. 20 s.

[Työturvallisuuslaki \(738/2002\)](#)

[Työterveyshuoltolaki \(1383/2001\)](#)

[Laki nuorista työntekijöistä \(998/1993\)](#)

